

גד יעקבי

לקראת נחיתה

הנה הם זוחלים מתחת לעור
 מחלחלים פסמי התמכרות לעורקים
 מלפפים אותי כמו זחל מתגלם
 כפות באזקים צבעוניים.
 זה הזמן לפני פניעה סופית
 לחמוק מחנייות הספרים הטובעניות
 מאכסדראות הנעימות השופעות מחוות
 של ידידות מזדמנת חולפת כמשיב
 משכרונן של דרמות גלובליות מתקשרות.
 להגמל בטרם יסתרס חפש הבחירה
 לפני שהמציאות תרחק בגלקסיה מערפלת
 להתנתק כל עוד היא אוהות בצוארי
 ואני שומע "אתה מכאן וסופה כאן".
 גם אם עדין הצבעונים ופריחת הדבדבן
 משפרים אותנו בראשית האביב
 עתה הם אינם חוסמים יותר
 את גלי האור והקול
 ואני יכול להתכונן לנחיתה.

הסדר זמני במסעדת דגים על החוף

אל תחל מהשלכת חפות מעבר לקיר
 כמו סכוי לקשר אל המקום
 שם היא חוששת לחצות את האוקיינוס
 לא רוצה להסתיר את היים לאף אחד
 לא רוצה להפגע מרשעות חנם ותפלות
 מאמינה בבית דין של מעלה, קוצב שכר
 וענש.
 בינתיים כאן צועקים: "איפה ראית
 ים כחל כזה ושמש חזקה כזאת ובכלל".
 אבל את היים הם מסתירים והאנשים
 זה אל תוך זה פולשים בגסות מחיכת
 שעוד רגע תשיל את מלותיה ותהיה
 לאגרופים, שלא אוכל לשאת.
 שמא הנדודים, שאני כה מתלונן עליהם,
 מאפשרים קיום דחוק אך שפוי
 בין כאן למקום ההוא.
 אבל גם זה הסדר זמני, כמו הפל.
 רק טפשים אינם מבינים זאת למזלם.

קובץ אל (בעל היובל), המפנה אליו כמנחת
 דברים עבודות מחקר או חיבורים
 קובץ משל (חתן היובל)
 שלוש דרכים המגלמות שלוש קטגוריות
 מובחנות מאוד זו מזו. כידוע, בעיקרו של
 דבר, הקטגוריה השניה מאלה הנ"ל היא
 הנהוגה והשיריה.
 אני מכיר ויודע רק קובץ יובל אחד שבו
 הוקנתה, או ניתנה, גם לחתן היובל זכות
 דיבור - שיש בו (גם) "משל" בעל היובל.
 ועל-כן הוא קרוב באופיו ל"כרביים" -
 ספר היובל לכבוד מאיר איילי. כוונתי
 לקובץ, או הקונטרס, המביא את תוכן
 העצרת שהוקדשה באוניברסיטה העברית
 לכבוד יום הולדתו השישים של עקיבא
 ארנסט סימון. באותה התכנסות מכובדת
 שזומנה ב-ה' אדר ב' תשי"ט (15.3.59)
 בגבעת רם הציגו כמה מהמובהקים שבחכמי
 ירושלים "אני מאמין" אישי-אידיאלי. היו אלה
 קרל פרנקשטיין, יעקב כ"ץ (שהיה אז עדיין
 בין "הצעירים"), שמואל הוגו ברגמן, צבי
 אדר ומרטין בובר. זה האחרון שאמור היה
 לומר 'דברי פתיחה' על סימון המחנך, הציג
 בעצם את האני מאמין החינוכי-הומניסטי-
 אמונתי של עצמו. ואילו חתן היובל שאמור
 היה לומר-ככותרת דבריו-"דברי סיום",
 נעשה לדובר המרכזי בעצרת שלכבודו. הוא
 הציג (כפי שהגדיר זאת) את הבסיס המשותף
 לכל מציגי אמונותיהם-תפיסותיהם, בחן את
 'המבדיל והמיוחד' שבכל אחד מהם, ניתח
 את 'סבך הבעיות' וסיים ב'ביכור התשובות'.
 אין בכלל הביבליוגרפיה של כתבי סימון
 'אני מאמין' מגובש ככוללותו מעין זה
 שהציג או ממצפה יום הולדתו השישים.
 והדברים נאמרים כאן לא חס וחלילה בנימת
 ביקורת. היפוכו של דבר! שהרי מי קבע
 שחתן יובל פטור במועדים חגיגיים מ'יום
 קטנות' של המעשה החינוכי ומ'האלוהים
 שוכן בפרטים' של חקרו? ראוי גם ראוי
 לעיין בקונטרס "האדם מול ערכיו" (הוצאת
 מאגנס, ירושלים תשי"ט) המתעד את
 העצרת הנ"ל והמהווה דגם לספרי יובל
 מסוג מיוחד. אני שב אליו לעתים מזומנות
 אך מפרה באמצעות עבודתי גם חקרי.
 כל הקטגוריות המתאימות במיקרוקוסמוס
 של הקונטרס "האדם מול ערכיו": הגות
 חינוכית, יצירה רוחנית, מחקר פילולוגי,
 קרדו אמונתי - שבתשתיתן של
 דיסציפלינות שונות. כל אלה ואף מעבר
 להן כלולות ומתייצגות ב"כרביים" -
 הפסטשריפט המוקדש למאיר איילי
 בגבורותיו. רכיביו קובצו ונאצרו כאן,
 ב"כרביים", מכתביו הפזורים של מאיר
 איילי לכל תחומיהם ושלוחותיהם. ■

* בפתחו של "ספר זכרון ליצחק בער" החברה
 ההיסטורית הישראלית, ירושלים תשל"ט-תשמ"א,
 כותב שמואל אטינגר: "כך זה נועד להיות ספר-
 יובל במלאת תשעים שנה ליצחק בער, אלא שלא
 זכינו והוא הפך לספר זיכרון'.

האות העברית (המלווה בלוחות רבים).
 הפנייתי אלה לתוכן מנחת הדברים שבה
 עסקינן אינן מתכוונות לדלות על עושרו של
 הפסיפס שנבנה כאן. ארשת ממוזגת מעין זו
 היא כמעט בכל יימצא בספרי יובל
 "נחשבים". בין ספרי היובל המועטים
 שאפשר וניתן להעלותם בקנה אחד "עם עלי
 עי"ן" יצוין כאן אגד החיבורים, העבודות
 והיצירות שהוקדש ב-1978 לרב וולף קלמן
 לציון חצי יובל שנים לשירותו כקברניט
 כנסת הרבנים (הקונסרבטיביים):

*Perspective on Jews and Judaism, Essay in
 Honor of Wolfe Kelman. The Rabbinical
 Assembly (New York 1978)*

. בצידן של עבודות אקדמיות כבודות
 כלולות בו התמודדות עם הקיומיות
 היהודית בזמננו, באמריקה ובישראל,
 ובכפיפה אחת עם אלה - חיבורים
 תיאולוגיים. אך לא אלה בלבד, אלא גם ואף
 מחזורי שירים מאת חיים גראדה מזה וולטר
 קאופמן מזה בתווך מעין פואמה (כעשרים
 עמודים היקפה) מאת אלי ויזל (שאף הוא,
 כמו ולטר קאופמן, אינו נודע לנו כמשורר).
 ספר יובל החורג משיגרה ושיש בו היצג
 נדיר לפלורליזם יהודי הוא "גבורות הרומח"
 המוקדש למשה חיים ויילר בהגיעו לגבורות,
 ערך זאב פלק, ירושלים תשמ"ז. מתאכסנים
 בו בצוותא רבנים רפורמיים וקונסרבטיביים
 יחד עם הרב שאר ישוב כהן ועם פרופ'
 שרגא אברמסון. זהו ספר רב תחומי גם
 מבחינת נושאו; ממחקרי מקרא של חיים מ"י
 גבריהו ומשה ויינפלד, ועבודות בספרות
 חז"ל ובלשונם - מעטיהם של שרגא
 אברמסון, דוד הלבני ועוד, ועד הגיונותיו
 של אליעזר שביד על התיאולוגיה
 כדיסציפלינה חינוכית מזה וחיבורו של
 אליעזר ברקוביץ 'הרמב"ם כסמך לשחרור
 בחורי ישיבה משירות בצבא' מזה. ובתווך
 עבודתה של חוה לצרוס-יפה על דמותו של
 דרשן מוסלמי פופולרי במצרים כיום. ואפשר
 להרחיב את הדיבור גם על חיבורים
 המוקדשים כאן לסוגיות ולמשנות מספרות
 ימי הביניים, שירת קודש קבלית ועוד ועוד.
 בין זכויותיו הגדולות של ספר זה: פריצת
 הסד של מתודות מדעיות מקודשות ועמן גם
 מרידה במוסכמות של החרמות דתיות-
 תרבותיות.

קווי קרבה רבים נשזרים בין ספרי היובל
 שלכבודם של שלמה זלמן שוקן והרבנים
 וולף קלמן ומשה חיים ויילר - שלושה
 אישים שצמחו מרקעים שונים ומרוחקים.
 והם, קווי הקרבה הללו, מנגדים את אופיים
 ואת עושרם של הכרכים הללו לרוב ספרי
 היובל החשובים והנחשבים הרואים אור
 במרכזי מדעי היהדות בישראל, באמריקה
 ובאנגליה.

ניתן להציג שלוש דרכים עקרוניות לעיצוב
 ספרי יובל המוקדשים לאנשי אקדמיה ו/או
 אישי יצירה רוחנית-תרבותית:

קובץ על (בעל היובל)